

ingediend op **1954** (2023-2024) – Nr. 1
16 januari 2024 (2023-2024)

Conceptnota voor nieuwe regelgeving

van Nadia Sminate, Maaïke De Vreese, Annabel Tavernier,
Paul Van Miert, Kris Van Dijck en Kathleen Krekels

over het gebruik van de Canon van Vlaanderen
in het inburgerings- en integratiebeleid

Inleiding

Het Vlaamse regeerakkoord 2019-2024 bevat de ontwikkeling van een Vlaamse canon. Een onafhankelijke en pluralistische commissie werd aangesteld om naar het voorbeeld van Nederland vensters te openen op de rijke geschiedenis van Vlaanderen aan de hand van opvallende personen, gebeurtenissen en cultureel erfgoed. De centrale opzet van de canon was van bij de start duidelijk omschreven: het verhaal vertellen van de historische en culturele ontwikkeling van Vlaanderen als Europese natie. De Canon van Vlaanderen werd op 9 mei 2023 officieel voorgesteld aan het publiek en is sindsdien ook online permanent raadpleegbaar via de website <https://www.canonvanvlaanderen.be>.

De canon heeft alvast een vliegende start gemaakt en begin juni 2023 heeft de Vlaamse Regering beslist dat de canoncommissie verder door het leven zal gaan als een onafhankelijke stichting: de Stichting Canon van Vlaanderen. Die stichting zal kunnen rekenen op jaarlijkse werkingsmiddelen binnen een meerjarige beheersovereenkomst. Dat maakt het mogelijk om op basis van de opgedane kennis van het canonproject, verder te werken aan de beleidsaanbevelingen in het eindrapport van de canoncommissie. Er is een nieuwe versie van de populaire Canon van Vlaanderen, specifiek voor laaggeletterden. De canoncommissie werkte samen met het centrum voor duidelijke taal Wablieft om alle vensters van de canon te herformuleren in eenvoudig Nederlands. Er is nu ook een audioversie beschikbaar die ideaal is voor blinden en slechtzienden. De bedoeling is om de Canon van Vlaanderen toegankelijk te maken voor een nog breder publiek. De Stichting Canon van Vlaanderen zal de komende tijd verder werken aan nog meer versies van de canon. Zo zullen er ook vertalingen komen in het Frans, Duits en Engels.

Het is een duidelijk uitgesproken doelstelling van de Vlaamse Regering om de canon ook aan te wenden in het inburgeringsbeleid. De canon biedt namelijk een aantal handvatten om discussies over belangrijke maatschappelijke thema's te kunnen voeren en zo de nieuwkomers op weg te helpen in de Vlaamse samenleving. In het rapport aan de bevoegde minister van Onderwijs stelt de canoncommissie het zelf op de volgende manier: "Wel ziet (de commissie) de canon als een bron voor inspiratie, creativiteit en burgerschap; de canon kan inzichten leveren; hij helpt om de samenleving vandaag de dag beter te begrijpen door een aantal historische momenten en het resultaat van historische processen aanschouwelijk te maken (...)."¹

Gelet op het toenemende belang van het lessenpakket maatschappelijke oriëntatie (MO) en de recente optimalisering van de MO-test zijn de indieners van deze conceptnota van mening dat de vensters van de canon kunnen dienen als katalysator om tot een kwaliteitsverbetering van het huidige materiaal te komen en ook de algemene standaard van de lessen te verhogen.

De indieners zijn bovendien van mening dat de canon ook een bijkomende rol kan en moet spelen in het bredere integratiebeleid dat Vlaanderen voert. De Canon van Vlaanderen kan het uitgelezen instrument zijn om de sociale cohesie in de Vlaamse samenleving te versterken en mogelijke segregatie tegen te gaan. Beide doelstellingen zijn speerpunten van het Vlaamse beleid inzake integratie.

In dat kader willen de indieners dan ook een aantal voorstellen aanleveren om tot een goed gebruik van de canon in het beleidsveld Integratie en Inburgering te komen.

¹ https://www.canonvanvlaanderen.be/content/uploads/2023/05/Canon_Rapport-aan-de-minister_7MEI.pdf

Gebruik van de canon in de cursus maatschappelijke oriëntatie

De cursus maatschappelijke oriëntatie heeft als centrale doelstelling nieuwkomers kennis te laten maken met de Vlaamse samenleving en ze op weg te helpen naar individuele zelfredzaamheid. De cursus bestaat uit verschillende modules en thema's, die samen een inzicht bieden in het Vlaanderen van vandaag. Recent werd ook een onlineversie van de MO-cursus ontwikkeld, die nu beschikbaar is in 25 talen.

Het lessenpakket is niet vrijblijvend: inburgeraars moeten op het einde van de cursus een test afleggen. Ze kunnen pas een inburgeringscontract krijgen als ze voor die test geslaagd zijn. De test verloopt sinds maart 2022 op een gestandaardiseerde wijze en begin 2024 werd ook het slaagcijfer voor de sokkelwaarden opgetrokken van 50 naar 80 procent.

De indieners van deze conceptnota ondersteunen volmondig de ambitie om het verwachtingsniveau voor de nieuwkomers te verhogen en zien een mogelijke synergie tussen de vensters in de canon en de onderwijsdoelen van de lessen maatschappelijke oriëntatie.

De zogenaamde sokkelwaarden² van de Vlaamse samenleving laten zich niet in een simpele toelichting of bespreking vangen. Het betreft in grote mate abstracte principes en complexe processen. Die begrippen komen voor een aantal nieuwkomers als vreemd over (wegens hun persoonlijke of culturele achtergrond). Het is allesbehalve een eenvoudige taak voor docenten om dergelijke begrippen op een correcte en vooral interactieve manier te behandelen of de exacte waarde ervan mee te geven aan de inburgeraar. De Canon van Vlaanderen biedt net op dat vlak een aantal handvatten om essentiële discussies te vatten in concrete voorbeelden en verhalen. Thema's als sociale rechtvaardigheid, democratische rechten en vooral ook essentiële waarden en normen worden ook in een historisch continuüm geplaatst: ze kunnen inburgeraars en docenten inzicht verschaffen over de afgelegde weg van die uitgangspunten in de Vlaamse samenleving.

De vensters in de canon worden actief verwerkt in het lessenmateriaal van de al bestaande leeromgevingen, zowel in het contactonderwijs als in de modules online leren.

Aansluitend wordt ook het bijbrengen van de sokkelwaarden aan de hand van onder meer de canon verder uitgewerkt en worden technieken aangeleerd om die waarden niet alleen te duiden, maar ook op een begrijpelijke manier aan te bieden aan alle cursisten. Een permanente samenwerking tussen de op te richten Stichting Canon van Vlaanderen en de agentschappen (meer specifiek de pedagogische afdelingen) is absoluut onontbeerlijk. Tot slot moeten de agentschappen ook samenwerken met de canoncommissie bij het leveren van vertalingen van bepaalde vensters of concreet studiemateriaal.

² Het gaat onder meer over rechten en plichten die verankerd zijn in de Grondwet en de Universele Verklaring van de Rechten van de Mens, en over principes als:

- 1° de scheiding van de machten;
- 2° de neutraliteit van de overheid;
- 3° de gelijkheid van man en vrouw;
- 4° de scheiding van Kerk en Staat;
- 5° het beginsel van non-discriminatie;
- 6° de vrijheid van meningsuiting;
- 7° het respect voor seksuele diversiteit.

Gebruik van de canon in het bredere integratiebeleid

Het gebruik van de Canon van Vlaanderen mag onder geen beding beperkt blijven tot een enge toepassing in het lessenpakket maatschappelijke oriëntatie. De canon is een educatief instrument, dat ook in een breder maatschappelijk kader uitermate relevant is en vooral tot doel heeft om mensen bewust te maken van de mijlpalen in de geschiedenis van Vlaanderen. Die mijlpalen dienen als steunberen waarop de Vlaamse samenleving wordt geschraagd en waarop aan de toekomst van diezelfde samenleving wordt voortgebouwd. De canon past dus volledig in de visie van de Vlaamse Regering: "We werken aan een gedeelde en inclusieve samenleving waaraan elke burger actief bijdraagt." Dat is niet toevallig een van de strategische doelstellingen van het integratiebeleid van Vlaanderen. De canon heeft ontegensprekelijk een plaats in het beleid om mensen meer met elkaar te laten praten en omgaan, en dat op basis van gedeelde waarden en normen.

De indieners van deze conceptnota zijn dan ook van mening dat het instrument van de canon integraal deel moet uitmaken van het bredere integratiebeleid dat Vlaanderen via de eigen werking en partnerorganisaties vormgeeft. De indieners zien daarbij in de eerste plaats een aantal mogelijke instrumenten binnen de al bestaande werkingen, maar verzoeken aansluitend om eventueel nog andere initiatieven te overwegen.

Agentschap Integratie en Inburgering

Het Agentschap Integratie en Inburgering (AgII) is een bevoorrechte partner in het integratie- en inburgeringsbeleid in Vlaanderen. Het agentschap is niet alleen verantwoordelijk voor de ondersteuning en stimulering van de integratie van nieuwkomers in Vlaanderen, maar krijgt ook een bredere maatschappelijke rol toegekend. Artikel 17 van het decreet van 7 juni 2023 betreffende het Vlaamse integratie- en inburgeringsbeleid stipuleert duidelijk de taken met betrekking tot de stimulering van sociale samenhang en actief burgerschap, die dus betrekking hebben op het geheel van de Vlaamse samenleving.

Het AgII geeft dat ook vorm met de strategische doelstellingen 2 en 5³, en probeert dus een bijdrage te leveren aan de sociale samenhang in Vlaanderen, gebaseerd op die gedeelde normen en waarden. Op basis van de decretaal toegewezen taken en de centrale opzet van de canon als educatief instrument zien de indieners van deze conceptnota ruimte voor een aantal initiatieven die vanuit het agentschap genomen kunnen worden om de kennis en appreciatie van de canon te vergroten:

- het ontwikkelen van specifieke vormingssessies over de canon en de mogelijke aanwending van de vensters in het lokaal integratiewerk (of het breder maatschappelijk werk);
- het ondersteunen van een robuust project rond de aanwending van de canon in het integratiebeleid bij een lokaal bestuur (cf. infra);
- het delen van goede praktijken voor de canon, met een focus op sociale samenhang, in samenwerking met de Vereniging van Vlaamse Steden en Gemeenten (eventueel in de vorm van een draaiboek);
- het actief promoten van de Canon van Vlaanderen als instrument voor de bevordering van de sociale cohesie.

De Canon van Vlaanderen biedt ook een unieke kans in Vlaanderen om complexe begrippen zoals de sokkelwaarden niet alleen helder toe te lichten, maar om die waarden ook actief te gaan promoten als essentiële onderdelen van de samenleving. Tot dusver werd het principe van de sokkelwaarden voornamelijk aangewend

³ De strategische doelstellingen 2 en 5 houden het volgende in:

- strategische doelstelling 2: een gedeelde samenleving waaraan iedere burger kan bijdragen en waar er meer met en minder naast elkaar geleefd wordt;
- strategische doelstelling 5: binnen- en buitenlandse goede praktijken samenbrengen en een expertisecentrum uitbouwen.

en versterkt in de lessen maatschappelijke oriëntatie, maar het is van belang om die instrumenten nu ook breder te gebruiken, net omdat een aantal van die fundamentele waarden onder druk staan. Het AgII moet daarom werk maken van een uitgebreid aanbod aan ondersteuning om het belang van de sokkelwaarden in de Vlaamse samenleving te versterken. Het gaat niet alleen over vormingen voor lokale besturen, maar het gaat ook over een bredere campagne rond de fundamentele kernwaarden van de Vlaamse samenleving (cf. infra).

Plan Samenleven (in het Horizontaal Integratie- en Gelijkekansenbeleidsplan)

In het doelstellingenkader van het Horizontaal Integratie- en Gelijkekansenbeleidsplan werd het Plan Samenleven uitgewerkt. Dat actieplan probeert de regierol van de lokale besturen die geconfronteerd worden met een hoge aanwezigheid van mensen met een migratieachtergrond, op het vlak van integratie en gelijke kansen te versterken door ondersteuning te bieden rond 24 acties en 7 pijlers.⁴ Bij de eerste projectoproep werd een te verdelen bedrag van ongeveer 14 miljoen euro ter beschikking gesteld. Begin oktober 2023 werd nadere toelichting gegeven bij de tweede jaargang van dat actieplan, waarvoor 16 miljoen euro wordt uitgetrokken. De middelen die vanuit de Vlaamse overheid worden toegekend in het kader van dat plan, zijn bedoeld als stimulans om acties op te zetten en die structureel uit te voeren. Lokale besturen moeten minstens hetzelfde bedrag als de Vlaamse subsidie extra investeren in de acties.

De lokale besturen konden op basis van de lokale noden en behoeften zelf kiezen voor welke projecten ze zouden intekenen.

De indieners zijn van mening dat in het huidige kader van het Plan Samenleven het perfect mogelijk moet zijn om een welbepaalde actie in te voegen: de opmaak van een lokale canon van de eigen stad of gemeente. Een dergelijk lokaal initiatief speelt namelijk in op een aantal centrale doelstellingen van het plan: het versterken van de sociale samenhang en netwerken van burgers. De canon is immers een interactief instrument waarmee een open dialoog kan worden gevoerd met erfgoedorganisaties, cultuurverenigingen, het maatschappelijk middenveld en alle lokale inwoners om op participatieve wijze na te denken over de spraakmakende gebeurtenissen, plekken of figuren die het verleden van de stad of gemeente mee hebben gevormd en dus ook de toekomst mee bepalen. Dat overstijgt vormen van segregatie door het gebruik van gedeelde vensters. Er is ook lokaal heel wat animo rond dergelijke lokale versies van de canon: zo pleitte de lokale afdeling van de N-VA Brugge ervoor om een dergelijk proces op te starten.⁵

Gelet op het verbindende karakter van een canon moet het Plan Samenleven in de derde subsidieronde ondersteuning bieden aan stads- en gemeentebesturen die op lokaal niveau met dat idee aan de slag willen gaan. Daarbij gelden dezelfde subsidievoorwaarden als voor de andere projecten en gelden ook de algemene afspraken voor de rapportering en kritieke prestatie-indicatoren (KPI's) om de impact van die actie bij te houden. De administratie moet in samenspraak met de canoncommissie het ondersteuningsbedrag per lokale canon bepalen, en moet de samenwerkingsvoorwaarden vastleggen om een inhoudelijke en vormelijke ondersteuning te bieden in het lokale ontwikkelingsproces van een canon.

⁴ <https://www.vlaanderen.be/plan-samenleven/doelstellingen-en-acties>

⁵ <https://www.hln.be/brugge/n-va-wil-een-canon-van-brugge-omdat-er-meer-is-dan-simon-stevin-alleen~affd1181/>

LEVL

LEVL is de officieel erkende participatieorganisatie van Vlaanderen. De kerntaken van de organisatie zijn opgenomen in artikel 8 van het decreet van 7 juni 2013 betreffende het Vlaamse integratie- en inburgeringsbeleid. Het meerjarenplan 2022-2026 van LEVL vormt de basis voor de samenwerkingsovereenkomst van 14 december 2021 met de Vlaamse Regering.

De participatieorganisatie is een netwerkorganisatie die via participatie en integratie bijdraagt aan een gedeelde en inclusieve Vlaamse samenleving. De memorie van toelichting bij het decreet van 18 januari 2019 tot wijziging van diverse bepalingen van het decreet van 7 juni 2013 betreffende het Vlaamse integratie- en participatiebeleid verduidelijkt dat als volgt:

“De participatieorganisatie treedt niet langer op als een forum van organisaties van personen van buitenlandse herkomst, maar het staat haar vrij om zich te organiseren in functie van de uitvoering van haar algemene opdrachten. Om deze opdrachten te vervullen kan de participatieorganisatie samenwerken met zowel verenigingen en netwerken, als individuele experts. Als netwerkspeler kan de participatieorganisatie al deze actoren samenbrengen en construeert ze gezamenlijk een brug naar overheid en externe spelers.”

LEVL werkt in feite rond verschillende thema's:

- uitbouw van netwerken;
- beleidsparticipatie;
- werk;
- onderwijs;
- transversale thema's zoals het versterken van sociale samenhang en gedeelde identiteitsontwikkeling, antidiscriminatie en antiracisme, genuanceerde beeldvorming.

Zoals al herhaaldelijk in deze conceptnota is aangehaald, zijn de indieners van mening dat de Canon van Vlaanderen een bijdrage levert aan de sociale samenhang in Vlaanderen, een van de centrale doelstellingen van LEVL. LEVL is een unieke partner voor het Vlaamse inburgeringsbeleid en moet ook de brug slaan naar mensen met een migratieachtergrond. De canon is daarbij een geschikt instrument.

De indieners betreuren ten eerste dat de participatieorganisatie op geen enkele manier aandacht aan de Canon van Vlaanderen heeft geschonken tijdens de bekendmakingscampagne en ook op geen enkele manier aanstalten heeft gemaakt om het bereik van de canon, net bij de specifieke doelgroep van mensen met een migratieachtergrond, te vergroten. Toch is het net die doelgroep die absoluut baat heeft bij een betere kennis van de Vlaamse geschiedenis en sokkelwaarden: in een aantal vensters in de Canon van Vlaanderen gaat het ook duidelijk over hun bijdrage aan de samenleving.

Het is ook expliciet de bedoeling van de Vlaamse Regering om de inburgeraar kennis bij te brengen van de ankerpunten in de Vlaamse cultuur, geschiedenis en wetenschappen zoals die omschreven zijn in de Canon van Vlaanderen. Het is absoluut essentieel dat LEVL acties invoegt in het huidige jaaractieplan, dat maandelijks wordt besproken met het Agentschap Binnenlands Bestuur (ABB). Onder meer de volgende elementen zijn daarbij van belang:

- het actief promoten van de Canon van Vlaanderen als instrument voor de bevordering van de sociale samenhang;
- het ontwikkelen van specifieke vormingssessies over de canon en de mogelijke aanwending van de vensters in het lokaal integratiewerk, in samenspraak met het AgII en andere partners;
- de organisatie van een studiedag of vormingsmoment over de Canon van Vlaanderen;

- betrokkenheid bij de uitwerking van een Vlaamse campagne over fundamentele normen en waarden, waarbij specifieke expertise over de doelgroep van mensen met een migratieachtergrond aangeleverd moet worden;
- de opschaling van lokale goede praktijken die actief werken rond lokaal burgerschap of actief de normen en waarden van de Vlaamse samenleving versterken;
- het uitwerken van concrete acties om de kennis over de Vlaamse geschiedenis, cultuur en markante gebeurtenissen te vergroten bij personen met een migratieachtergrond.

Actieplan ter preventie van gewelddadige radicalisering

Op 21 mei 2021 werd het 'Actieplan ter preventie van gewelddadige radicalisering, extremisme, terrorisme en polarisatie 2020-2024' goedgekeurd. Dat actieplan focust nog meer op de diverse vormen van extremisme en bouwt dus verder op het vorige actieplan, dat tot stand kwam als antwoord op de aanslagen in Zaventem en Maalbeek van 22 maart 2016. In het nieuwe actieplan zijn verschillende acties opgenomen. Op 21 januari 2023 werd een eerste tussentijds rapport opgemaakt. Concreet willen de indieners inzoomen op actie 1.3: Opzetten van sensibiliseringscampagne(s) tegen haatspraak: "Er wordt dan ook beoogd (één of meerdere) sensibiliseringscampagne(s) uit te werken inzake de problematiek van haatspraak en de impact ervan op individuen, groepen en gehele samenleving. We organiseren een sensibiliseringscampagne waarbij tools worden aangeboden om handelingsverlegenheid weg te nemen en handvaten worden aangereikt over de wijze waarop men het best kan reageren wanneer men geconfronteerd wordt met verschillende vormen van haatspraak (bv. antisemitische of homofobe haatboodschappen). Hierbij wordt er ook gezocht naar partnerschappen met andere relevante sectoren en organisaties om de(ze) campagne(s) vorm te geven en uit te rollen. Eventuele gezamenlijke campagnes zijn op maat, eigentijds en zo creatief mogelijk en worden in onderling overleg naar vorm en inhoud bepaald."⁶

De tussentijdse rapportage toonde duidelijk aan dat actie 1.3 op geen enkele manier is uitgewerkt vandaag:

"In 2023 worden initiatieven opgestart om via een volgehouden mediacampagne online haatspraak terug te dringen. De mogelijke pistes worden in samenwerking met ABB onderzocht."⁷

De Vlaamse Regering heeft in haar regeerakkoord duidelijk gemaakt dat de normen en waarden van de Verlichting en de rechtsstaat bouwstenen zijn voor het Vlaamse beleid, zeker ook met betrekking tot inburgering en integratie, de hierboven omschreven sokkelwaarden. Maar die normen en waarden gelden a fortiori voor de hele maatschappij. Er worden – terecht – hoge eisen gesteld aan alle nieuwkomers die Vlaanderen bereiken en elke inburgeraar wordt gewezen op de rechten en plichten als individu. De enorme aandacht voor de sokkelwaarden neemt toe, net omdat die waarden geen mondiaal gedeeld referentiekader vormen en nieuwkomers wel degelijk dat referentiekader moeten kennen en aanvaarden, wat overigens ook zijn neerslag heeft in de nieuwkomersverklaring die elke inburgeraar moet ondertekenen. Dat die fundamentele waarden ook bij andere groepen in de samenleving niet altijd vanzelfsprekend zijn, wordt vaak vergeten. Dat blijkt ook uit de hervorming van het inburgeringsbeleid en de besluiten van de Vlaamse Regering.

De indieners verwijzen daarbij naar de resultaten van de Barometer Samenleven, de meest recente SID-survey (SID: Samenleven in Diversiteit) en de Vlaamse Integratiemonitor van 2018: mensen met een migratieachtergrond van de eerste

⁶ <https://beslissingenvlaamseregering.vlaanderen.be/document-view/60A79830364ED900080004BA> (p. 8-9).

⁷ <https://www.kenniswest.be/file/publication/200738/200739/VR%202023%202001%20MED.0025%202%20Rapportage%20Actieplan%20Radicalisering%20Bijlagebis?v=3> (p. 3).

en tweede generatie behouden een aantal fundamenteel andere denkbeelden over de rechtsstaat, de scheiding tussen Kerk en Staat, net zoals autochtone Vlamingen in een aantal gevallen een zeer negatieve analyse maken van dat 'samenleven in diversiteit'. Er blijven nog altijd torenhoge uitdagingen bestaan om de sociale cohesie in Vlaanderen te versterken.

De indieners van deze conceptnota pleiten dan ook voor het opzetten van een brede maatschappelijke campagne om actief de sokkelwaarden te promoten als hoeksteen van een samenleving in diversiteit. Dat is een veel positievere benadering dan de geformuleerde 'strijd' tegen een vaag begrip als 'haatspraak' van het bovengenoemde actiepunt. De indieners streven naar een meer verbindend verhaal, waarbij de bewustwording over de sokkelwaarden vergroot wordt. Daarbij moet ABB samen met onder meer LEVL, het AgII en andere overheidsinstanties een campagne uitwerken en partnerschappen aangaan om dat doel te bereiken. Zoals al eerder is aangegeven: het gaat hier vaak om complexe begrippen, maar het is de taak van ABB om verder te bouwen op de ervaring van de canon en ook andere sokkelwaarden voor verschillende doelgroepen educatief en vooral begrijpelijk toe te lichten en te promoten. Het moet daarom mogelijk zijn om een proactieve campagne op te zetten om de fundamentele Vlaamse grondwaarden in de schijnwerpers te plaatsen en een positief verhaal te brengen. Dat zal een onlosmakelijke bijdrage leveren aan het samenleven in diversiteit en de sociale cohesie in Vlaanderen. Vanzelfsprekend is een sensibiliseringscampagne geen wonderoplossing, maar de indieners zijn er wel van overtuigd dat specifieke aandacht voor dat thema zal leiden tot een betere kennis van de sokkelwaarden, het publieke debat meer op gang zal brengen en vooral zal zorgen voor meer aandacht voor het belang ervan in de opbouw van de Vlaamse samenleving.

Voormalig Vlaams minister van Binnenlands Bestuur Bart Somers heeft naar aanleiding van het Vlaamse 'Actieplan ter preventie van gewelddadige aan enkele partnerorganisaties radicalisering, extremisme, terrorisme en polarisatie 2020-2024' ook ondersteuning aan enkele partnerorganisaties toegekend. De indieners stellen dan ook dat deze organisaties een aanvullende rol kunnen vervullen om niet alleen deze sensibiliseringscampagne te ondersteunen, maar ook eigen initiatieven te ontwikkelen rond de canon.

Enkele te overwegen acties:

- de organisatie van academische zittingen over de Canon van Vlaanderen, aangevuld met debatmomenten over de meerwaarde en de gebreken van de canon in de huidige vorm;
- het aanbieden van een leertraject binnen de werking om de canon aan te wenden in de bestrijding van radicalisering in de samenleving, zowel voor professionals als voor lokale besturen. Daarbij kan een samenwerking met het AgII overwogen worden;
- het inspireren en adviseren van lokale besturen over de integratie van de canon in lokale actieplannen over radicalisering.

Decretale verankering van de canon in het Inburgeringsdecreet

De bovenstaande elementen spitsen zich zeer specifiek toe op een operationele aanwending van de opgedane kennis via de verschillende beleidsinitiatieven en organisaties die Vlaanderen actief betreft bij de uitbouw van een gedegen inburgeringsbeleid.

Het decreet van 7 juni 2013 betreffende het Vlaamse integratie- en inburgeringsbeleid vormt vandaag de basis voor de Vlaamse aanpak in dat beleidsdomein. Omdat de werking van de canoncommissie wordt verduurzaamd in een stichting, zijn de indieners van mening dat ook een decretale verbinding tussen het inburgeringsbeleid en de canon een logische volgende stap is. De aanwending van het instrument van de canon moet dus op twee vlakken verankerd worden: zowel in

de algemene doelstellingen en opdrachten van het Vlaamse integratiebeleid, als in het takenpakket van het AgII. De indieners willen graag besluiten dat de Canon van Vlaanderen meer moet zijn dan een boek en een eindrapport. Het moet het begin zijn van een open dialoog in de Vlaamse samenleving over onze wortels en ons verleden, en over het samenleven in diversiteit. Die dialoog is noodzakelijk om daarna gezamenlijk naar de toekomst te kijken en te werken rond wat ons allen als Vlamingen bindt. Vlaanderen is geen onbeschreven blad en iedereen komt ergens vandaan.

De Vlaamse samenleving is geen deus ex machina, maar is het resultaat van eeuwenoude ontwikkelingen of fenomenen. Een lid van de canoncommissie, Hind Fraihi, vatte die bedenking treffend samen: "Wat is het beginpunt van de canon? Nagaan wie we zijn. En dan nadenken over wie we willen worden."⁸

Er is bij herhaling aangegeven dat de canon een interactief instrument moet zijn. Dan is het ook de opdracht van de verschillende partners in het integratie- en inburgeringsbeleid om die interactie te stimuleren en vooral aan te bieden aan mensen met een migratieachtergrond. De indieners van deze conceptnota rekenen dan ook op alle partners om een bijdrage te leveren aan de samenleving in diversiteit, met respect voor de grondwaarden van de Vlaamse samenleving in een proces van permanente maatschappelijke ontwikkelingen.

Nadia SMINATE
Maaïke DE VREESE
Annabel TAVERNIER
Paul VAN MIERT
Kris VAN DIJCK
Kathleen KREKELS

⁸ <https://www.tijd.be/politiek-economie/belgie/vlaanderen/tinneke-beeckman-en-hind-fraihi-over-de-vlaamse-canon-we-moeten-niet-vies-zijn-van-het-woord-identiteit/10467516.html>